

**ВОДИЧ КРОЗ
ПРОЦЕС
ПРОГРАМИРАЊА
И ПРАЋЕЊА
СПРОВОЂЕЊА
ИПА II**

У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ
ЗА ЧЛАНИЦЕ СЕКО
МЕХАНИЗМА

Водич кроз процес програмирања и праћења спровођења ИПА II у Републици Србији за чланице СЕКО механизма је припремљен са циљем да представи ток процеса програмирања средстава ИПА и да допринесе унапређењу информисаности и знања чланица СЕКО механизма о процесу програмирања ИПА II инструмента. У њему су дата објашњења и упутства која су намењена да служе као алат чланицама СЕКО механизма за ефикасно учешће у процесу програмирања ИПА II средстава. На овај начин, Водич би требало да допринесе унапређењу квалитета консултација са цивилним друштвом у процесу програмирања коришћења средстава из ИПА II у периоду 2014-2020, као и бољем разумевању процеса праћења.

Инструмент за претприступну помоћ – ИПА II (Instrument for Pre-Accession Assistance – IPA II 2014-2020) успостављен је Уредбом Европског парламента и Европског савета бр. 231/2014 од 11. марта 2014. године¹. Ова уредба је допуњена Уредбом о заједничком спровођењу бр. 236/2014, која представља скуп поједностављених и усаглашених правила и процедура за спровођење свих акционих инструмената ЕУ, као и Уредбом о спровођењу ИПА II бр. 447/2014 коју је Европска комисија усвојила 2. маја 2014. На тај начин је Европска комисија успоставила јединствени инструмент за претприступну помоћ земљама у процесу европских интеграција за буџетски период од 2014. до 2020. године. Земље кориснице помоћи кроз инструмент ИПА II у периоду 2014-2020. године су: Албанија, Босна и Херцеговина, БЈР Македонија, Исланд, Косово*², Црна Гора, Србија и Турска.

Уредбом ИПА II, члан 8, дефинисано је да Европска комисија и кориснице ИПА II закључују оквирне споразуме о спровођењу помоћи. Њима се утврђују правила за спровођење финансијске помоћи Уније у оквиру ИПА II првенствено у вези са управљањем ИПА II, укључујући правила програмирања, спровођења, финансијског управљања, надзора, контроле и ревизије, извештавања и заштите финансијских интереса. Правни оквир за спровођење ИПА II у Републици Србији чини Закон о потврђивању оквирног споразума између Републике Србије и Европске комисије о правилима за спровођење финансијске помоћи Европске уније Републици Србији у оквиру Инструмента за претприступну помоћ (ИПА II). Поред закона, донета је и Уредба о управљању програмима претприступне помоћи Европске уније у оквиру Инструмента за претприступну помоћ (ИПА II) за период 2014-2020. године, као и Одлука о одређивању одговорних лица и тела за управљање програмима претприступне помоћи за период 2014-2020. За сваки од годишњих програма држава корисник потписује са Европском комисијом и Финансијски споразум који представља завршетак процеса програмирања за одређену буџетску годину. Саставни део сваког финансијског споразума су анекси, који садрже оквирни споразум и документацију која се прилаже уз одлуку Комисије о усвајању програма о коме је реч.

Коришћење средстава Инструмента претприступне помоћи подразумева планирање и програмирање њихове употребе, што у пракси подразумева процес израде низа докумената у складу са дефинисаним циљевима и критеријумима, и одвија се у неколико корака - сарадњом земље примаоца средстава и Европске комисије.

Овај водич је припремљен са циљем да представи ток процеса програмирања средстава ИПА II и да допринесе унапређењу информисаности и знања чланица СЕКО механизма о процесу програмирања ИПА II инструмента. У њему су дата објашњења и упутства која су намењена да служе као алат чланицама СЕКО механизма за ефикасно учешће у процесу програмирања ИПА II средстава. Водич би на овај начин требало да допринесе унапређењу квалитета консултација са цивилним друштвом у процесу програмирања коришћења средстава из ИПА II у периоду 2014-2020, као и бољем разумевању процеса праћења.

¹Детаљније о претприступној помоћи ЕУ видети на http://ec.europa.eu/enlargement/instruments/overview/index_en.htm#ipa2

²*Овим се не прејудуцира статус Косова и у складу је са Резолуцијом 1244 и мишљењем МСП о косовској декларацији о независности.

Инструмент за претприступну помоћ (ИПА II) за период 2014-2020. је креиран тако да буде ближе повезан са приоритетима проширења ЕУ и усмерен на достизање резултата у кључним реформским процесима у земљама кандидатима и потенцијалним кандидатима за чланство у ЕУ. За разлику од ИПА I у периоду 2007-2013, нови приступ Европске комисије је наметнуо и одређене промене у програмирању и имплементацији ИПА II.

У новом буџетском периоду промењена је структура програма ИПА II, који сада - уместо пет компоненти које су биле карактеристичне за ИПА I - садржи тзв. **области политике** (policy areas). Области политике су по садржају веома сличне компонентама ИПА I.

Области политике у оквиру ИПА II су:

- Репорме као део припрема за чланство у ЕУ и изградњу институција и капацитета;
- Друштвено-економски и регионални развој;
- Запошљавање, социјална политика, образовање, унапређење равноправности полова и развој људских ресурса;
- Пољопривреда и рурални развој и
- Регионална и територијална сарадња.

Овај водич је посвећен програмирању и праћењу спровођења акционих програма који се односе на три области политике: Репорме као део припрема за чланство у ЕУ и изградњу институција и капацитета, Друштвено-економски и регионални развој и Запошљавање, социјална политика, образовање, унапређење равноправности полова и развој људских ресурса. У области политике Пољопривреда и рурални развој израђује се програм руралног развоја (ИПАРД програм) којим се дефинишу приоритети, инвестиције, мере и финансијски оквир подршке у оквиру ИПАРД финансијске помоћи. У области Регионална и територијална сарадња израђују се програми прекограничне сарадње, као и програми транснационалне сарадње. Важно је напоменути да су у овом буџетском периоду наведене области политике доступне свим земљама корисницама без обзира на њихов статус у процесу европских интеграција (земља кандидат или потенцијални кандидат за чланство у ЕУ).

Следећа новина се односи на промену приступа у планирању коришћења средстава ИПА II. Промена је произашла из схватања Европске комисије и осталих актера у процесу примене ИПА да досадашња пракса финансирања појединачних пројеката усмерених на задовољење различитих приоритета није дала очекиване резултате. У процесу планирања коришћења средстава ИПА II примењиваће ће се **секторски приступ**. На тај начин се средства претприступне помоћи усмеравају на мањи број стратешких сектора, које заједнички идентификују ЕУ и земље кориснице помоћи. Било је неопходно да се уведу промене у приступу, како би - уместо појединачних пројеката који су усмерени на постизање дефинисаних задатака и специфичних циљева - средства била усмеравана на достизање циљева у одређеним областима политике. Стратегије дефинисане за секторе у земљи корисници помоћи имају водећу улогу у програмирању

употребе средстава. Овај приступ, међутим, може да се примењује у потпуности и ефикасно само у земљама са добро развијеним системом планирања, јаким институцијама, са државном управом која није политизована и где се стратегије заједнички развијају уз учешће свих релевантних актера. Кад је реч о земљама у којима то није случај, секторски приступ би требало да, постепеним променама, води ка том циљу.

У оквиру ИПА II, финансијска помоћ ЕУ је на располагању земљама кандидатима и потенцијалним кандидатима, **без обзира на њихов статус у процесу европских интеграција**, уз обавезу постојања адекватних институција и структуре за имплементацију средстава. У претходном периоду 2007-2013, ЕУ је програмом ИПА I пружала финансијску помоћ кроз свих пет компоненти само државама кандидатима за чланство у ЕУ, које су имале акредитован децентрализован систем управљања фондовима Европске уније. Изградња децентрализованог система за имплементацију ЕУ фондова и преузимање овлашћења за управљање средствима претприступне помоћи био је кључни тест за утврђивање способности земаља кандидата за управљање средствима из структурних фондова ЕУ.

За разлику од претходног програмског периода, ИПА II ће се спроводити кроз три модалитета управљања средствима претприступне помоћи:

1.

Директно управљање, у коме је тело за уговарање Европска комисија, односно делегација ЕУ или извршне агенције које наступају у име и за рачун Европске комисије.

2.

Индиректно управљање, у коме Европска комисија поверава задатке извршења буџета одређених програма или акција земљи корисници, међународним организацијама, развојним агенцијама држава чланица ЕУ или другим телима. У оквиру овог модалитета Европска комисија преноси управљање одређеним активностима на земљу корисницу, при чему задржава целокупну коначну одговорност за извршење буџета ЕУ. Активности које се преносе на земљу корисницу требало би минимално да обухватају тендерске процедуре, закључивање уговора и плаћања.

3.

Заједничко управљање, у коме Европска комисија делегира задатке спровођења државама чланицама ЕУ. Ова метода управљања се ретко користи у спровођењу екстерних активности ЕУ, али постоји у малобројним случајевима као што су заједнички оперативни програми у прекограничној сарадњи које спроводи заједничко управљачко тело.

У новом буџетском периоду пројекти, односно акције и активности, неће бити једини начин спровођења претприступне помоћи већ је предвиђена могућност да помоћ буде усмерена и кроз тзв. **секторску буџетску подршку**. У претходном буџетском периоду постојала је могућност да држава корисница добије финансијска средства кроз директну буџетску подршку, али је та могућност била коришћена као изузетак од правила и примењена је само у случају Србије, која је 2009. године због економске кризе тражила и добила буџетску помоћ у износу од 100 милиона евра. Секторска буџетска подршка кроз ИПА II инструмент није више изузетак, већ додатни алат за пружање претприступне помоћи за достизање одрживих резултата, који се може користити уз предуслов јасно дефинисаних приоритета и циљева у секторским стратегијама. Више о секторској буџетској подршци можете прочитати у делу 3.4.

Последња новина карактеристична за нови буџетски период односи се на увођење тзв. **награде за успешне кориснике средстава**. Уредба о успостављању ИПА II предвиђа могућност да се обезбеди одговарајући износ помоћи који би био на располагању за награђивање земаља корисница помоћи за које се утврди да бележе посебан напредак у испуњавању критеријума за чланство и/или за ефикасно коришћење претприступне помоћи. При томе земља корисница треба да постиже посебно добре резултате у вези са конкретним циљевима утврђеним у стратешким документима за ту земљу. Одговарајући износ средстава биће издвојен за награде на основу процене учинка и напретка у периоду од неколико година, али не касније од 2017. и 2020. године. Уколико напредак у процесу придруживања и/или резултати које постигне држава корисница средстава буду знатно испод договорених нивоа утврђених у стратешком документу, Европска комисија ће прилагодити пропорционално издвајања за сваку земљу у складу са дефинисаним индикаторима и дефинисаном процедуром оцене успешности земаља. Другим речима, за успешно спровођење активности и постизање циљева и приоритета следи награда за земљу у виду финансијског стимуланса. Са друге стране, у случају неадекватног спровођења активности и недовољне испуњености задатих циљева, Европска комисија може да преусмери део намењених средстава на неку другу, успешнију, земљу корисницу ИПА.

Укупан буџет ИПА II за период 2014-2020. износи 11.7 милијарди евра. Према усвојеној Уредби о успостављању ИПА II, од укупног наведеног износа, до 4% средстава биће усмерено на програме прекограничне сарадње између земаља корисница ИПА II и држава чланица, у складу са њиховим потребама и приоритетима. За Републику Србију у периоду 2014-2020. из ИПА II предвиђено је 1,5 милијарди евра. Детаљна индикативна расподела по областима дата је у следећој табели:

**Области
политике/
Сектор**

	2014.	2015.	2016.	2017.	2018 - 2020	Укупно 2014-2020.	% учешће у укупном износу	Климатске промене уколико је релеван. (%)
а.Реформе као део припрема за чланство у ЕУ и изградњу институција и капацитета	93	49	71	73	207	493	32.3%	
Демократија и управљање	173	173	173	173	107	280	18.3%	
Владавина права и основна права	113	113	113	113	100	213	13.9%	
б.Друштвено- економски и регионални развој	85	95	90	80	275	625	40.9%	
Животна средина и климатске промене	110	110	110	110	95	205	12.8%	
Транспорт	90	90	90	90	90	180	11.8%	
Енергетика	75	75	75	75	50	125	8.2%	
Конкурентност и иновације	70	70	70	70	40	110	7.2%	
в.Запошљавање, социјалне политике, образовање, унапређење равноправности полова и развој људских ресурса;	15	45	25	30	90	205	13.4%	
Образовање, запошљавање и социјална политика	115	115	115	115	90	205		
г. Пољопривреда и рурални развој	5	15	25	35	125	205	13.4%	
Пољопривреда и рурални развој	80	80	80	80	125	220		
УКУПНО	198	204	211	218	697	1528	100%	

Програмирање међународне развојне помоћи је процес који се одвија у неколико корака. Први корак је идентификација и утврђивање приоритета потреба, односно приоритетних циљева унутар појединачних сектора и подсектора. Затим следи други корак - превођење тих циљева у могуће акције и активности ("пројекте" по ИПА I терминологији). У оквиру дефинисања акција и активности, за њих је неопходно конкретизовати и временске рокове за поступке припреме и спровођења, као и оптималне модалитете спровођења (врсте уговора) - трећи корак. Тек са тако дефинисаним предлозима акција и активности започиње четврти корак - процес њихове селекције којим се утврђује колико предлози тих акција доприносе реализацији утврђених секторских циљева. Програмирање се одвија кроз свеобухватан консултативни процес у који су активно укључени сви овлашћени предлагачи пројеката: Европска комисија, билатерални и мултилатерални донатори, представници међународних финансијских институција, представници организација цивилног друштва, представници АП Војводина, локалне самоуправе кроз Сталну конференцију градова и општина и други.

3.1. Стратешки основ за програмирање ИПА II у Републици Србији

Процес програмирања у Републици Србији регулисан је одговарајућим Акционим планом за припрему ИПА националног акционог програма који дефинише стратешки оквир за програмирање ИПА II, кључне актере, њихове надлежности, механизме и специфичне активности у процесу програмирања као и индикативни временски оквир за његово спровођење у току једне године. Стратешки оквир за процес програмирања дефинисан је стратешким документима на националном нивоу као и документима које је дефинисала Европска комисија.

Кључни национални документ стратешког планирања употребе средстава претприступне помоћи је документ под називом Национални приоритети за међународну помоћ за период 2014-2017. године са пројекцијама до 2020. године (*NAD*). Овај документ дефинише вишегодишње секторске приоритете и циљеве на основу расположивих стратешких и планских докумената релевантних сектора и представља полазну основу за процес програмирања ИПА II у Републици Србији. Израдом *NAD* документа настоји се да се ограничена средства међународне помоћи усмере на ограничен број приоритета и активности сектора, како би се обезбедио већи утицај и ефекти употребљених средстава. Циљ овог документа је да обезбеди власништво над процесом планирања и програмирања међународне развојне помоћи и бољу синергију и комплементарност интервенција подржаних од тих средстава и средстава из државног буџета. Осим тога, *NAD* треба да спречи преклапање донаторских активности и обезбеди рационализацију ових активности са циљем достизања максималне економичности.

Други кључни стратешки плански документ је Национални програм за усвајање правних тековина ЕУ 2014-2018 (National Programme for the Adoption of the EU Acquis, NPAA). NPAA дефинише развојне и стратешке циљеве, одговарајуће реформе и мере потребне за реализацију

дефинисаних циљева усклађивања са правним тековинама ЕУ. NPAA представља вишегодишњи план за усклађивање домаћих прописа са законодавством ЕУ, укључујући и људске и буџетске ресурсе, као и остале фондове потребне за спровођење планираних задатака и мера у процесу имплементације правних тековина ЕУ.

На националном нивоу се - поред NAD, NPAA и релевантних вишесекторских стратешких докумената и политика (нпр. фискалне стратегије, *ERP, ESRP, PFM*) - у процесу програмирања користе и секторске стратегије и пратећи акциони планови.

Поред наведених националних стратешких и планских докумената, циљеви и приоритети помоћи ИПА II су дефинисани и у неколико докумената ЕК који се користе у процесу програмирања ИПА II. Најважнији међу њима је Индикативни стратешки документ за земљу (Indicative Country Strategy Paper - CSP) који израђује Европска комисија посебно за сваку од земаља корисница ИПА II³.

Индикативни стратешки документ представља свеобухватни стратешки плански документ који описује у ширем смислу како ће корисници употребити финансијску помоћ за достизање политичких приоритета Стратегије за проширење и реформи у различитим секторима. Документ се израђује за период од 7 година и садржи индикативне годишње алокације средстава по ИПА областима политика за цео период 2014-2020. Поред тога, у документу се дефинишу сектори подршке у оквиру ИПА области, на основу анализе потреба и капацитета, стратегије и подршке осталих донатора, као и циљеви, индикатори и начин за мерење напретка у појединим областима. Поред Индикативног стратешког документа за земљу, Европска комисија израђује и Индикативни стратешки документ за више земаља корисница (Multy-country Strategy Paper) у коме дефинише приоритете хоризонталне и регионалне финансијске помоћи ЕУ за период 2014-2020.

У процесу програмирања употребе средстава ИПА II користе се још и годишња стратегија о проширењу ЕУ (Annual EU Enlargement Strategy) и годишњи извештај о напретку (Annual Progress Report), којима ЕУ дефинише политичке приоритете у односима са земљама корисницама претприступне помоћи. На крају, за земље кориснице ИПА II средстава које су отпочеле процес преговора о приступању ЕУ у процесу програмирања користе се још и скрининг извештаји Европске комисије за појединачна преговарачка поглавља.

3.2. Секторски приступ

Као што је већ речено, једна од новина у новом буџетском периоду је и секторски приступ у планирању употребе ИПА II средстава. Применом секторског приступа, средства претприступне помоћи се усмеравају на мањи број стратешких сектора које су заједнички идентификовали ЕУ и земље кориснице помоћи. Секторски приступ у програмирању средстава претприступне помоћи представља фокусиран приступ планирању и управљању у односу на секторске приоритете.

³ CSP за Републику Србију видети на адреси http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2014/20140919-csp-serbia.pdf

Применом секторског приступа унапређује се домаће власништво над процесом програмирања, као и распоређивање средстава у оквиру и између сектора - са циљем да се повећа повезаност и усклађеност између секторских политика, буџетских расхода и остварених резултата. На тај начин секторски приступ утиче и на изградњу капацитета администрације у областима на којима почива секторски приступ, као што су: а) развој политика и стратешко планирање, б) координација и спровођење стратегија и програма, в) планирање буџета и управљање јавним финансијама, г) праћење и оцењивање и д) координација донаторских активности⁴.

Сектор се, у контексту програмирања претприступне помоћи, дефинише као јасно заокружена област јавне политике која се односи на одређени број сродних изазова који се решавају коришћењем одређених људских и финансијских ресурса под надлежношћу одређених државних органа. Сектор треба да испуњава следеће услове⁵:

- Да је релевантан за процес приступања ЕУ и/или социо-економски развој земље.
- Да је довољно широк да би био значајан за циљеве приступања ЕУ и националног социо-економског развоја, али и довољно узак како би се постигло усклађено деловање институција као и усмереност вишегодишњег финансирања на одређени број приоритета.
- Да је јасно успостављен институционални оквир, институционално вођство и одговорности; идеално би било да постоји само једна водећа национална институција и
- Да постоји јасна веза са изворима финансирања из националног буџета као и са процесом планирања националног буџета.

Сектори дефинисани у документу „Национални приоритети за међународну помоћ за период 2014-2017, са пројекцијама до 2020. године“ испуњавају наведене критеријуме. Ти сектори су: 1. правда, 2. унутрашњи послови, 3. реформа јавне управе, 4. конкурентност, 5. животна средина и климатске промене, 6. енергетика, 7. саобраћај, 8. развој људских ресурса и друштвени развој и 9. пољопривреда и рурални развој. Поред девет сектора, документ обрађује и три тематске области: а) цивилно друштво, б) култура и в) медији. Као мултидисциплинарна питања дефинисани су регионални/локални развој и сузбијање дискриминације⁶.

У складу са захтевима секторског приступа, за сваки од наведених сектора неопходно је дефинисати стратешки оквир, институционални оквир, водећу институцију и координационе механизме за спровођење стратешког оквира, механизме координације донаторских активности, везу са средњорочним планирањем буџета и механизме праћења спровођења секторске политике и оцењивање ефеката мера које се спроводе.

3.3. Фазе процеса програмирања ИПА II у Републици Србији

У процесу програмирања је неопходно да идентификоване акције буду релевантне и засноване на постојећим стратешким документима. Такође се инсистира на спровођењу програмираних

⁴ Водич кроз Инструмент претприступне помоћи ИПА 2014-2020, група аутора, Европски покрет у Србији, децембар 2014, стр. 41

⁵ Водич кроз Инструмент претприступне помоћи ИПА 2014-2020, група аутора, Европски покрет у Србији, децембар 2014, стр. 39-40

⁶ Влада Републике Србије, „Национални приоритети за међународну помоћ за период 2014-2017, са пројекцијама до 2020. године“ (2013), стр. 10

активности како би се постигли резултати на нивоу сектора. Са циљем боље координације донаторских средстава и доступних средстава међународних финансијских институција, у процесу програмирања се води рачуна о повезаности са осталим изворима финансирања. Важно је истаћи да је процес програмирања снажно повезан са процесом европских интеграција земље кориснице средстава претприступне помоћи, и на томе се посебно инсистира у оквиру ИПА II. Процес програмирања претприступне помоћи се базира на принципима: комплементарности, концентрације, координације, транспарентности и партнерства⁷.

У контексту програмирања ИПА II разликујемо два главна процеса, и то: 1. вишегодишње планирање и утврђивање приоритета и 2. избор и формулисање годишњих акција (програмирање у ужем смислу). У оквиру вишегодишњег планирања прва фаза је идентификовање дугорочних секторских циљева у оквиру два документа која их дефинишу: Стратешки документ за земљу за период од 7 година (дефинише га Европска комисија) и Национални приоритети за међународну помоћ за исти временски период, али са ревизијом на половини циклуса, који дефинише Република Србија. Ова два документа, заједно са секторским стратегијама, представљају основ за процес програмирања, у коме се циљеви дефинисани у релевантним стратешким документима преводе у програмски документ кроз израду секторских планских докумената (SPD). Секторски плански документ преводи приоритете и циљеве из националних стратешких докумената, као и докумената које је дефинисала Европска комисија, на ниво сектора у специфичне акције⁸. Секторски плански документ састоји се из два главна дела. Део I – бави се анализом сектора (или подсектора), његовог контекста и идентификованих проблема, као и оценом степена спремности датог сектора, према критеријумима за примену секторског приступа. Део II – даје трогодишњи оквир спровођења конкретних интервенција, укључујући детаљни преглед предложених циљева, резултата, активности, модалитета спровођења и индикаторе тј. мерила напретка.

Секторски плански документи се припремају за период од три године и дефинишу секторске приоритете и акције за њихово спровођење. Поред тога, секторски плански документи дефинишу и институционални оквир за програмирање и спровођење акција и активности и индикативне алокације средстава. Важно је напоменути да се SPD дефинише на три године, али се ажурира на годишњем нивоу пре почетка формулисања појединачних акција.

Ова фаза утврђивања приоритетних дугорочних и средњорочних секторских циљева спроводи се годину дана пре почетка ИПА буџетског циклуса и прве године буџетског циклуса (2013-2014. година) и затим се понавља на половини буџетског периода (2017-2018. година).

Према дефинисаном мандату СЕКО механизма у процесу вишегодишњег планирања и утврђивања приоритета, ОЦД су укључене у консултације у току припреме и ревизије националних планских и програмских стратешких докумената у вези са планирањем међународне развојне

⁷ О принципима ЕУ фондова видети: Огњен Мирић, Регионална политика Европске уније као мотор економског развоја, Европски покрет у Србији, децембар, 2009, стр. 39-40

⁸ Формат секторског планског документа видети на адреси http://www.evropa.gov.rs/Documents/Home/DACU/5/28/247/Sectorplanningdoc_04.02.2014.doc.pdf

помоћи као и у консултације у вези са нацртом Стратешког документа ЕК за Србију као и Вишекорисничког стратешког документа ЕК. ОЦД су такође укључене у рад секторских радних група за програмирање и праћење ЕУ средстава и међународне развојне помоћи и радне групе за тематске области: цивилно друштво, култура и медији.

Након вишегодишњег планирања и утврђивања приоритета, следи процес избора и формулисања годишњих акција. Он обухвата операционализацију средњорочних секторских мера кроз припрему предлога акционих докумената који чине Акциони програм. НИПАК ТС руководи процесом избора формулисања годишњих акција уз сарадњу са овлашћеним предлагачима пројеката и другим заинтересованим странама.

Акциони програм представља групу акција које су дефинисане на основу јасно утврђених циљева и очекиваних резултата као и механизма за спровођење који су предмет одлуке ЕК о спровођењу програма.

Акције представљају логичан скуп координисаних активности које се спроводе ради достизања дефинисаног циља, имају процењене укупне трошкове као и план спровођења и пратеће индикаторе. Свака појединачна активност у фази програмирања мора бити дефинисана у погледу трошкова (процењеног буџета за реализацију) и типа финансирања (спровођења). Могу постојати две врсте акција: *секторска акција* (Sector support Action) и *појединачна акција* (Stand – alone Action) која је по својој природи хоризонтална и тиче се већег броја сектора или она која се предлаже као ургентна/ad hoc интервенција. Годишње акције се формулишу на основу садржине секторских планских докумената и то подразумева селекцију и транспоноване елемента *SPD-a* (циљева, резултата, активности и припадајућих модалитета спровођења) у смислене годишње акције у форми акционих докумената – АД (Action Document, AD).⁹ Веза између *SPD-a* и *AD-a* се може представити и графички, на следећи начин.

Слика бр. 1: Веза између *SPD* и *AD*

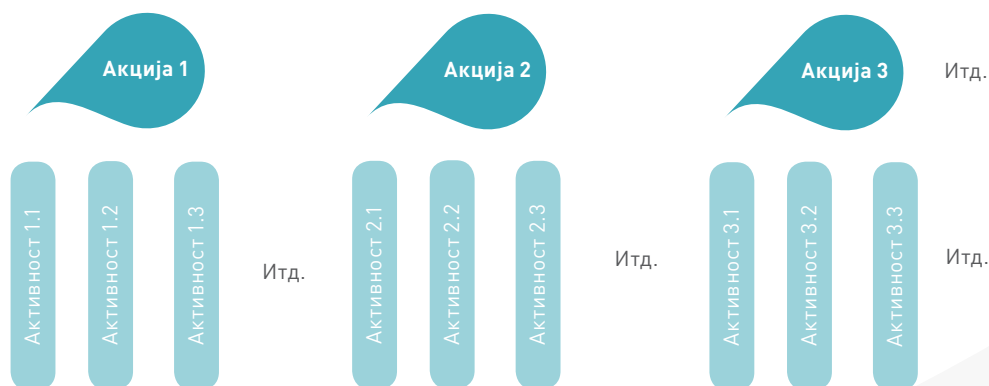
⁹ Формат Акционог документа видети на адреси http://www.evropa.gov.rs/Documents/Home/DACU/5/28/247/Actiontemplate_20.02.2014.doc.pdf

Активности представљају компоненте акције које могу бити јасно идентификоване са аспекта одређених трошкова и врсте финансирања (набавке, грантови итд). Врсте активности су одређене на основу идентификованих потреба и очекиваних резултата. Активности представљају кључни елемент логичке матрице и могу бити реализоване кроз уговоре о услугама, набавци опреме или радова. Предложене акције тј. активности анализирају се и процењују и са аспекта постојања адекватних/довољних институционалних капацитета за њихово спровођење. Поред наведених појмова, акција и активности, у оквиру акционог програма постоје и мере које представљају скуп акција које доприносе остварењу једног или више заједничких циљева.

У процесу избора и формулисања годишњих акција према мандату СЕКО механизма, ОЦД су укључене у консултације у току припреме планских и програмских докумената КЕИ (НИПАК ТС) у области координације програмирања. ОЦД су у могућности да дају коментаре и сугестије у току израде и ревизије секторских планских докумената као и годишњих акционих докумената у оквиру националне ИПА II.

На крају циклуса програмирања акциони документ се подноси Европској комисији, која на основу њега креира акциони програм који се усваја и постаје анекс финансијског споразума.

АКЦИОНИ ПРОГРАМ

Слика бр. 2: Национални акциони програм

На основу достављеног нацрта акционог програма, Европска комисија доноси одлуку о спровођењу, чиме се практично усваја акциони програм за земљу корисницу помоћи. Одлука ЕК представља правни основ за потписивање годишњег финансијског споразума са земљом корисницом помоћи из ИПА II. На следећем дијаграму је приказан процес програмирања са свим релевантним фазама и документима који настају у самом процесу:

Годишњи извештаји ЕК, Извештај са скрининга, Индикативни стратешки документ за земљу/Индикативни стратешки документ за више земаља корисница

Релевантне секторске и вишесекторске стратегије, NAD, NPAА (укључујући и Акционе планове за преговарачка поглавља)

Annexed: AP

Слика бр. 3: Процес програмирања

3.4. Календар програмирања

Као што је већ наведено, процес програмирања се завршава потписивањем финансијских споразума (Н година). Након потписивања финансијских споразума, почиње фаза уговарања пројеката и њиховог спровођења (у случају програма прекограничне сарадње и ИПАРД програма почиње расписивање позива које се понавља у одређеним временским интервалима током буџетског периода). Трајање појединачних пројеката утврђује се у процесу програмирања.

Табела 1: Календар процеса програмирања

3.5. Секторска буџетска подршка

Буџетска подршка је један од начина за пружање подршке у претприступном периоду за постизање одрживих резултата. У складу са чланом 4. Уредбе о општим правилима и процедурама за спровођење инструмената ЕУ за финансирање спољних активности, буџетска помоћ може бити општа и секторска. У претходном буџетском периоду коришћење буџетске подршке у земљама корисницама ИПА било је дозвољено само у изузетним околностима, док у новом буџетском периоду коришћење секторске буџетске подршке постаје пракса, уз испуњење одређених критеријума. Општи циљ секторске буџетске подршке у контексту претприступне помоћи је да подржи земље кориснице ИПА II средстава у спровођењу политичких, институционалних, правних, административних, социјалних и економских реформи. Идеја је да се успостави ближа веза између ЕУ и националних стратешких докумената са једне стране и већи ниво власништва корисника са друге стране, који ће имати реформски утицај и заиста приближити земљу корисницу ЕУ стандардима.

Секторска буџетска подршка подразумева дијалог о политикама, трансфер средстава на рачун државе корисника буџетске подршке, процену учинка и изградњу капацитета. Овај облик финансијске помоћи не представља додатна финансијска средства поред већ одређених ИПА II средстава за сваку од држава, већ се из годишње алокације одређује колико ће средстава бити утрошено у виду буџетске подршке. Буџетска подршка се може одредити само за оне секторе

¹⁰ Усвајање ИПАРД програма зависи од преноса надлежности за индиректно управљање ИПАРД средствима, тако да се календар активности може померити у зависности од момента преноса надлежности.

и подсекторе који су дефинисани у стратегији за одређену државу (Country Strategy Paper). Буџетском подршком управља држава која добија ову врсту средстава, користећи при томе сопствени систем јавних финансија, јавних набавки, рачуноводства и сопствене процедуре. Важно је напоменути и да буџетска подршка није начин коришћења средстава ЕУ по пријему у чланство у ЕУ, нити се буџетска помоћ планира и спроводи на начин како се спроводе фондови ЕУ који су доступни државама чланицама ЕУ.

Да би Европска комисија донела одлуку о додели буџетске помоћи, потребно је да утврди спремност државе која је поднела захтев за буџетском помоћи. Критеријуми прихватљивости који морају бити испуњени у тренутку одобрења програма буџетске подршке, као и током његовог спровођења, су:

- Стабилан макроекономски оквир, који подразумева веродостојан и релевантан програм који обезбеђује макроекономску стабилност;
- Добро управљање јавним финансијама, што подразумева постојање веродостојног и релевантног програма за унапређење система јавних финансија;
- Транспарентност и надзор буџета, што подразумева да је влада објавила предлог извршења или усвојен буџет у оквиру претходног или текућег буџетског циклуса;
- Постојање секторских политика, што подразумева веродостојне и релевантне секторске стратегије које су усклађене са стратегијом проширења ЕУ и које подржавају циљеве за остварење паметног, одрживог и инклузивног раста, као и демократског управљања.

Поред испуњавања наведених критеријума, пре него што се донесе одлука о додели буџетске подршке неопходно је утврдити и различите врсте ризика, као што суполитички, макроекономски, развојни, ризици који се односе на управљање јавним финансијама и корупцију/преваре, а који могу да утичу на поменута мерила и само спровођење буџетске помоћи.

У процесу програмирања секторске буџетске подршке користе се постојеће структуре и механизми као и приликом припреме акционих докумената. Основни документ који се припрема у процесу програмирања секторске буџетске подршке је секторски реформски уговор¹¹.

Да би се секторска буџетска подршка успешно реализовала, од највећег значаја је успостављање система мониторинга остварених циљева, јер се на основу постигнутих циљева и уплаћују предвиђене транше помоћи. Због тога се приликом креирања секторског реформског уговора највећа пажња посвећује утврђивању адекватних индикатора који ће на најефикаснији начин омогућити праћење остварења дефинисаних циљева.

Секторска буџетска подршка се реализује кроз фиксне и варијабилне транше. Фиксне транше имају фиксну вредност која је унапред наведена у оквиру финансијског споразума. Фиксне

¹¹ Детаљније о садржају секторског реформског уговора може се пронаћи на <http://www.evr.org.rs/Documents/Home/DACU/5/28/247/ELARG%20SBS%20Guidelines%20%20Annexes.doc.pdf>
Пример секторског реформског уговора за сектор реформе јавне управе у Републици Србији може се видети на http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/serbia/ipa/2015/pf_04_sector_reform_contract_for_public_administration_reform.pdf

транше се исплаћују у целости само ако су испуњени сви услови. Уколико нису испуњени један или више услова транше се не исплаћују. Варијабилне транше се, за разлику од фиксних транши, или исплаћују у целости или делимично, при чему се висина исплаћеног износа заснива на перформансама постигнутим у односу према унапред одређеним циљевима или утврђеним индикаторима. Максимални износ варијабилних транши је унапред дефинисан у финансијском споразуму.

Реализација програма секторске буџетске подршке је обично праћена додатном помоћи (Complementary assistance) која се може реализовати различитим уговорима, грантовима или твининзима. Средства се обично користе за подршку ефикасном спровођењу буџетске подршке, јачању капацитета, бољој координацији на нивоу сектора, али и на друге интервенције (у зависности од сектора/подсектора који је предмет подршке). Важно је нагласити да се средства не смеју користити за достизање дефинисаних индикатора.

3.6. **Методологија за селекцију и приоритизацију инфраструктурних пројеката**

Искуство у процесу припреме инфраструктурних пројеката је показало да је од велике важности да се приликом процене спремности пројекта узима у обзир квалитет и довршеност планске и пројектне документације. Неодговарајућа и непотпуна документација је веома значајан фактор у кашњењу припреме инфраструктурних пројеката и то доводи до кашњења у спровођењу пројеката и последично слабе апсорпције расположивих средстава.

Са аспекта програмирања важно је истаћи да је саставни део *NAD-a* и усвојена **Методологија за селекцију и приоритизацију инфраструктурних пројеката**. Сврха ове методологије је да успостави стандардизован и објективан механизам идентификације, стратешке процене, селекције и утврђивања приоритета инфраструктурних пројеката који ће се у будуће финансирати без обзира на извор финансирања. Према овој методологији се врши селекција стратешки релевантних пројеката и утврђује њихова спремност са аспекта припремљености планске и пројектно-техничке документације. Циљ оваквог приступа је благовремено планирање средстава у локалном и националном буџету, како би се пакет пројектно-техничке документације завршио у одговарајућем року и одговарајућом динамиком, а потом и дефинисала финансијска конструкција за инвестиционо финансирање појединачних пројеката - усмеравањем расположивих средстава на стратешки значајне инфраструктурне пројекте - што представља важан елемент у успешном усвајању секторског приступа у оквиру ИПА II.

Критеријуми за приоритизацију су развијени одвојено за следеће секторе и подсекторе: **енергетика, саобраћај, животна средина (сектор вода и отпада) и пословна инфраструктура (индустријске зоне, пословни паркови, инкубатори)**. Методологија се заснива на два

кључна сегмента: процену стратешке релевантности и процену спремности пројеката. Сама методологија се спроводи кроз међусобно повезане кораке, и то:

Корак 1:

На основу различитих стратегија и акционих планова, интерних база података и SLAP базе података, ресорна министарства идентификују различите инфраструктурне пројекте.

Корак 2:

Како би се установио минимални степен информација потребних за процес приоритизације, пројекти се резимирају на стандардизованом обрасцу за идентификацију пројекта (ОИП). Наведени образац је развијен за сваки од сектора и садржи низ критеријума који су развијени на бази националних и ЕУ докумената.

Корак 3:

„Шира листа“ пројеката оцењује се у погледу стратешке релевантности, а на бази критеријума и информација достављених у обрасцу за идентификацију пројекта.

Корак 4:

Формира се „ужа листа“ пројеката.

Корак 5:

Анализира се процена недостатака кроз упитник о процени недостатака, како би се даље проверио обухват пројекта, анализирале алтернативне опције и коришћење техничких, институционалних, финансијских и критеријума животне средине.

Корак 6:

Формира се „коначна листа“ приоритетних пројеката. Пројекти се, у зависности од спремности, класификују у четири групе.

Група 1 – Пројекти спремни за тендерисање и инвестициону реализацију

- Група 1а – пројекти са урађеном пројектно-техничком документацијом – спремни за припрему тендера или тендерисање и
- Група 1б – пројекти којима је израда пројектно-техничке документације у току и који ће бити спремни за тендерисање по њеном завршетку.

Група 2 – Пројекти спремни за припрему пројектно-техничке документације

- Група 2а – пројекти са комплетираном просторно-планском документацијом који имају предуслов за завршетак експропријације земљишта и
- Група 2б – пројекти са недостацима у просторно-планској документацији, где се предуслови за завршетак експропријације земљишта тек очекују.

1

Идентификовање листе релевантних инфраструктурних пројеката – спроводе ресорна министарства на основу различитих стратегија, акционих планова и SLAP базе података – корак 1

2

Формирање шире листе потенцијалних стратешких пројеката попуњавањем Образаца за идентификацију пројеката. Образац се попуњава, а ресорна министарства га подносе НИПАК техничком секретаријату уношењем у базу података ISDACON – корак 2

Образац за идентификацију пројеката - корак (2)

3

Процена стратешке релевантности (корак филтрирања) – корак 3

Критеријуми оцене стратешке релевантности засновани на OIP - корак (3)

4

Ужа листа релевантних пројеката – корак 4

5

Анализа процене недостатака – корак 5:

- Идентификација пројекта (циљеви, врсте улагања, утврђивање опција)
- Технички елементи (просторно планирање + техничка документација)
- Спремност институција (институционални оквир и капацитети)
- Финансијски/економски елементи (покривање трошкова – приступачност)

• Упитник о процени недостатака/Извештај о процени недостатака

• Упитник + пројектна документација дају податке за корак (5)

6

Коначна листа приоритизованих пројеката (уноси се у ISDACON) - корак 6

Припрема пројеката у складу са прописима Републике Србије и процедурама ЕУ

Слика бр. 4: Методологија за приоритизацију инфраструктурних пројеката¹³

¹³ Извор: Национални приоритети за међународну помоћ за период 2014-2017. са пројекцијама до 2020. године (NAD).

3.7. Кључни учесници и механизми у процесу програмирања ИПА II

На нивоу ЕУ, кључну улогу и одговорност у процесу програмирања целокупних ИПА II средстава у буџетском периоду 2014-2020. има Генерални директорат за суседску политику и преговоре о проширењу (DG NEAR). Програмирање средстава за сваку појединачну земљу је у надлежности посебних јединица у оквиру DG NEAR. У читав процес су укључене и делегације ЕУ у земљама корисницама ИПА II средстава.

Програмирање помоћи у оквиру вишекорисничког акционог програма ИПА II (Multi-Country Action Programmes) је у надлежности јединице за регионалну сарадњу и програме DG NEAR, уз сарадњу са јединицама које су задужене за појединачне земље, као и делегацијом ЕУ у земљи корисници ИПА II средстава.

Активности у оквиру индиректног управљања спроводе се у складу са правилима и структурама Генералног директората за проширење, осим за област политике "пољопривреде и руралног развоја", за који ће Генерални директорат за пољопривреду и рурални развој (DG AGR1) наставити своју улогу управљања програмом под индиректним управљањем (IPARD) на исти начин као што је то био случај у периоду 2007-2013.

Генерални директорат за регионалну политику и урбанизам (DG REGIO) и Генерални директорат за запошљавање, социјална питања и инклузију (DG EMPL) биће укључени у процес програмирања финансијске помоћи у својим областима од момента када се утврди да је земља корисница ИПА II средстава довољно припремљена за самостално управљање помоћи из структурних фондова. На националном нивоу земаља корисница помоћи ИПА II, кључну улогу у координацији процеса програмирања има Национални ИПА координатор (НИПАК).

а Национални ИПА координатор (НИПАК) / НИПАК технички секретаријат (НИПАК ТС)

У Републици Србији кључну улогу у процесу програмирања имају Национални ИПА координатор (НИПАК)/НИПАК, технички секретаријат (ТС НИПАК) и овлашћени предлагачи акција. Међутим, захтев Европске комисије је да се у свим фазама процеса програмирања ИПА II обезбеде сарадња и консултације са свим релевантним актерима у друштву.

Улогу НИПАК у Републици Србији врши министар надлежан за европске интеграције, док је Сектор за планирање, програмирање, праћење и извештавање о средствима ЕУ и развојној помоћи Канцеларије Владе Републике Србије за европске интеграције одређен за НИПАК ТС. Централна улога и одговорност НИПАК-а и НИПАК ТС је координација целокупног процеса програмирања помоћи ИПА II и комуникација са ЕК/ДЕУ у вези са фондовима ЕУ.

НИПАК ТС организује и управља процесом планирања, припреме и ревизије докумената од значаја за програмирање планирања – (NAD, SPD) и дефинише активности и рокове везане за програмирање ИПА II и организовање и управљање механизмом секторских радних група (СРГ). НИПАК ТС сарађује са овлашћеним предлагачима пројеката и другим заинтересованим странама у процесу идентификације, приоритизације и избора годишњих акција/активности, укључујући и предлоге за WBIF (Western Balkans Investment Framework – Инвестициони оквир за Западни Балкан) и Вишекорисничку ИПА II, даје упутства о техничкој припреми акционих докумената и проверава квалитет нацрта акционих докумената. Поред тога, НИПАК ТС руководи процесом ефективне примене методологије за избор и приоритета инфраструктурних пројеката и обавља оперативне послове у вези са функционисањем националног одбора за инвестиције. Да би обезбедио потребно суфинансирање акција и активности које су део Националног акционог програма, НИПАК ТС сарађује са Министарством финансија, врши проверу да се акције које се предлажу за финансирање не преклапају са већ спроведеним акцијама, а такође и обезбеђује синергију акција и активности које се финансирају из јавних фондова и средстава других развојних партнера.

НИПАК ТС води евиденцију о предложеним пројектима, пројектима у току спровођења и завршеним пројектима које је финансирала ЕУ и информисе Владу и Народну скупштину о коришћењу ИПА II, као и целокупну јавност, о помоћи ЕУ у Републици Србији.

На крају, важно је напоменути да НИПАК ТС координише учешће Републике Србије у програмима и агенцијама ЕУ.

6 Овлашћени предлагачи акција/активности

Овлашћени предлагачи акција/активности су ресорна министарства и посебне организације, службе Владе, Народна скупштина и Народна банка Србије. Учешће осталих државних институција, јавних предузећа у процесу програмирања ИПА II, као и другу помоћ координишу овлашћени предлагачи акција/активности. Њихова улога првенствено подразумева сарадњу и активноучешће са овлашћеним подносиоцима акција/активности планирању и идентификовању циљева и приоритета за финансирање из ИПА II помоћи. Што се тиче независних државних институција, директно одговорних Народној скупштини, и институција које представљају судску власт, њихови потенцијални предлози акција/активности се разматрају и припремају у директним консултацијама са НИПАК/ НИПАК ТС.

Главне надлежности овлашћених предлагача акција/активности током процеса програмирања су учешће у раду секторских радних група и планирању и идентификовању циљева и приоритета за финансирање из ИПА II помоћи. Овлашћени предлагачи такође предлажу активности у процесу припреме SPD и сарађују са другим организацијама и институцијама, у оквиру свог делокруга, у

процесу идентификације активности и акција од значаја за SPD. Једна од кључних активности овлашћених предлагача акција/активности јесте техничка припрема нацрта АД и сарадња са другим организацијама и институцијама у оквиру њихових делокруга, у процесу изарде АД.

Поред овлашћених предлагача акција/активности, НИПАК ТС обезбеђује одговарајуће учешће организација цивилног друштва у процесу програмирања кроз СЕКО консултативни механизам. Представници донаторске заједнице учествују у процесу програмирања обезбеђивањем података о очекиваној помоћи у наредном трогодишњем периоду као и процедурама, правилима и приоритетним областима интервенције. Поред консултација са представницима донаторске заједнице, њихова координација се такође обезбеђује кроз механизам секторских радних група.

В Секторске радне групе

Механизам секторских радних група за програмирање ИПА фондова и друге развојне помоћи представља кључни механизам за координацију и управљање процесом програмирања. Он се заснива на широком консултативном процесу и служи као платформа која омогућава размену информација релевантних за благовремено планирање и програмирање ИПА II средстава. Функционисање механизма омогућава транспарентност и свеобухватну партиципацију свих релевантних актера у свим фазама процеса програмирања ИПА II.

Секторске радне групе оснива НИПАК, а њихово функционисање је регулисано Пословником о раду секторских радних група за програмирање ИПА II средстава и друге развојне помоћи (делокруг, чланство, председавање, секретаријат, извештавање и динамика рада). НИПАК ТС обезбеђује секретаријат сваке СРГ и одговоран је за обезбеђивање ефикасног функционисања и координацију својих активности. Састанци СРГ се организују најмање три пута годишње. Ефикасна координација процеса програмирања кроз рад СРГ обезбеђује се кроз блиску сарадњу водеће институције у одређеном сектору, водећег донатора у истом сектору и НИПАК ТС.

Чланове СРГ чине:

- Помоћник директора Канцеларије за европске интеграције Владе Републике Србије, руководиоца Техничког секретаријата Националног ИПА координатора (ТС НИПАК) или други представници ТС НИПАК и

- Релевантни представници овлашћених предлагача акција/активности.

Сваком СРГ председава заменик директора – координатор за фондове ЕУ Канцеларије за европске интеграције Владе Републике Србије или особа коју он овласти. Представници АП Војводина, Сталне конференције градова и општина, представници организација цивилног друштва (учествују путем СЕКО механизма), представници ЕК/ДЕУ и други развојни партнери, представници међународних финансијских институција и друге заинтересоване стране могу учествовати у раду СРГ на захтев и по потреби.

Најзначајнији задаци СРГ су подршка у припреми вишегодишњег стратешког планског документа значајног за планирање и програмирање развојне помоћи у Републици Србији – нпр. Национални приоритети за међународном помоћи (NAD), као и идентификација приоритетних акција у току програмирања ИПА II и међународне развојне помоћи. Такође СРГ имају важну улогу у изради и ревизији вишегодишњих секторских планских докумената (SPD) и годишњих акционих докумената (АД) као и пратеће програмске документације у оквиру програмирања ИПА II.

За потребе процеса програмирања ИПА II формирано је 9 секторских радних група, и то:

- Секторска радна група за програмирање и координацију средстава ИПА и остале развојне помоћи у сектору правде;
- Секторска радна група за програмирање и координацију средстава ИПА и остале развојне помоћи у сектору унутрашњих послова;
- Секторска радна група за програмирање и координацију средстава ИПА и остале развојне помоћи у сектору реформе државне управе;
- Секторска радна група за програмирање и координацију средстава ИПА и остале развојне помоћи у сектору људских ресурса и друштвеног развоја;
- Секторска радна група за програмирање и координацију средстава ИПА и остале развојне помоћи у сектору саобраћаја;
- Секторска радна група за програмирање и координацију средстава ИПА и остале развојне помоћи у сектору енергетике;
- Секторска радна група за програмирање и координацију средстава ИПА и остале развојне помоћи у сектору животне средине и климатских промена;
- Секторска радна група за програмирање и координацију средстава ИПА и остале развојне помоћи у сектору конкурентности и
- Секторска радна група за програмирање и координацију средстава ИПА и остале развојне помоћи у сектору пољопривреде у руралног развоја.

Додатно, основана је једна радна група за тематску област:

- Радна група за цивилно друштво, медије и културу.

Г

Национални одбор за инвестиције

У процесу програмирања инфраструктурних пројеката учествује и новоосновани Национални одбор за инвестиције, чији је задатак, према одлуци Владе, да стручно усмерава и прати послове од значаја за припрему и спровођење инвестиционих пројеката из области инфраструктуре. Одбор има посебну улогу приликом усклађивања између различитих извора финансирања (буџет, кредити и бесповратна средства) у фазама припреме и имплементације пројеката. Одбор практично представља платформу која подржава процес селекције и приоритизације стратешких инфраструктурних пројеката у оквиру Јединственог прегледа приоритетних

инфраструктурних пројеката успостављеног у складу са Методологијом за селекцију и приоритизацију инфраструктурних пројеката. Такође одбор представља развојним партнерима планове за реализацију пројеката са Јединственог прегледа приоритетних инфраструктурних пројеката и разматра предлоге и ставове развојних партнера у вези са тим пројектима, а посебно могућности финансијске подршке за припрему и спровођење пројеката.

Радам одбора руководе два копредседавајућа, и то министар надлежан за послове финансија и Национални ИПА координатор. Чланове одбора именује Влада а чине их министар надлежан за послове рударства и енергетике, министар надлежан за послове грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, министар надлежан за послове пољопривреде и заштите животне средине, министар надлежан за послове привреде и министар надлежан за послове државне управе и локалне самоуправе. Канцеларија за европске интеграције има улогу скретаријата Одбора. Одбор се састаје два пута годишње.

д Организације цивилног друштва (СЕКО МЕХАНИЗАМ)

У новом буџетском периоду 2014-2020. Европска комисија захтева од земаља корисница да укључе организације цивилног друштва у процес програмирања ИПА II инструмента. У Републици Србији је процес консултација са организацијама цивилног друштва организован кроз СЕКО механизам који је Канцеларија за европске интеграције Владе Републике Србије успоставила у марту 2011. године. Назив механизма потиче од кључних субјеката механизма – секторских организација цивилног друштва (СЕКО) које су укључене у одређивање националних приоритета за финансирање из ИПА у различитим областима, као и праћење њихове примене. Од успостављања механизма Канцеларија за сарадњу са цивилним друштвом, пројекат ТАССО Србија и фондација ТРАГ су подржавали његово функционисање, подизање капацитета СЕКО и пружање техничке и финансијске подршке за реализацију редовних активности СЕКО.

СЕКО су одабрани конзорцијуми организација цивилног друштва од минимум три, а максимално пет организација, од којих је једна водећа, док је око сваког конзорцијума формирана мрежа ОЦД. Свака СЕКО представља један сектор. Механизам је замишљен као процес консултација у којима представници СЕКО обављају консултације унутар сопствених мрежа у вези са предлозима пројеката финансираних из ИПА средстава и тако дефинисане ставове представљају Канцеларији за европске интеграције, представницима ресорних министарстава и донаторске заједнице путем електронске комуникације или на састанцима секторских радних група. Поред консултација приликом дефинисања предлога пројеката, чланице СЕКО су укључене и у процес консултација приликом израде свих релевантних стратешких националних докумената у процесу програмирања.

У периоду од 2011. до 2014. године било је дефинисано седам сектора: владавина права; реформа државне управе; грађанско друштво, медији и култура; развој људских ресурса; пољопривреда

и рурални развој; животна средина и енергетика; конкурентност. Од 2014. године сектори и тематске области су дефинисани у складу са националним стратешким документом „Национални приоритети за међународну помоћ за период 2014–2017. године са пројекцијама до 2020. године“. Број сектора је повећан на девет, и то су: (1) правда, (2) унутрашњи послови, (3) реформа јавне управе, (4) конкурентност, (5) енергетика, (6) животна средина и климатске промене, (7) саобраћај, (8) људски ресурси и друштвени развој и (9) пољопривреда и рурални развој. Поред тога, три тематске области (култура, медији и цивилно друштво) заједно чине један СЕКО сектор.

Успостављање првог формалног механизма сарадње са цивилним друштвом у области програмирања међународне помоћи је свакако унапредило транспарентност самог процеса. Међутим, процес консултација био је отежан због недовољно дефинисаног календара програмирања, кратких временских периода за извођење консултација, недостатка специфичних знања о процесу програмирања ОЦД укључених у СЕКО механизам, као и у одсуству директне комуникације појединих СЕКО-а са ресорним министарствима.¹⁴

Канцеларија за европске интеграције је 2014. године извршила одабир нових СЕКО који би требало да омогући унапређење функционисања СЕКО механизма и уклањање уочених недостатака. Новина је била и увођење система учешћа организација чланица одређене СЕКО мреже према коме су чланови СЕКО мреже подељени на активне учеснике и посматраче. Поред тога, СЕКО су у обавези да - на основу годишњег индикативног календара Канцеларије за европске интеграције - израђују годишње програме рада. Мандат СЕКО механизма је у новом периоду такође јасније дефинисан и прецизиране су активности у оквиру области планирања, програмирања, праћења и извештавања о међународној помоћи, са посебним фокусом на развојну помоћ програма ЕУ, у којима СЕКО учествују.¹⁵

¹⁴ Водич кроз Инструмент претприступне помоћи ИПА 2014-2020, група аутора, Европски покрет у Србији, децембар 2014, стр. 36

¹⁵ Ибидем стр. 37

Са циљем обезбеђивања кохерентности и координације у спровођењу ИПА и укључивања свих релевантних актера, предвиђена су два нивоа структура за праћење, и то:

- Одбор за праћење ИПА (IPA Monitoring Committee – IPA MC) и
- Секторски одбори за праћење (Sectoral Monitoring Committees – SMCs).

Одбор за праћење ИПА (IPA Monitoring Committee – IPA MC)

Према Оквирном споразуму и Уредби ЕК о спровођењу ИПА II, Европска комисија и држава корисница ИПА II успостављају Одбор за праћење ИПА у року од шест месеци од ступања на снагу првог финансијског споразума. Овај одбор представља највиши ниво у хијерархији одбора који се баве праћењем спровођења ИПА II, а задатак му је да надгледа спровођење програма финансираних ИПА средствима и да разматра питања укупне ефикасности, ефикасности, квалитета, координације и усклађеност спровођења свих активности и достизање дефинисних циљева. Одбор за праћење ИПА чине: НИПАК, представник Европске комисије, представник Делегације Европске уније у Републици Србији, представници Министарства финансија (национални службеник за одобравање - НАО, представници НАО управљачке структуре и службеник за одобравање програма - ПАО), руководилац ТС НИПАК, руководилац оперативне структуре за управљање програмима прекограничне сарадње, руководилац тела за програме прекограничне сарадње, руководилац управљачког тела ИПАРД програма и руководилац ИПАРД агенције. У рад Одбора, по потреби, могу бити укључени у својству посматрача и представници других релевантних државних органа и тела, међународних организација, међународних финансијских институција, као и организација цивилног друштва и представници приватног сектора. Одбор за праћење ИПА се састаје најмање једном годишње, а састанцима копредседавају НИПАК и представник ЕК. Ad hoc састанци Одбора могу бити сазвани на иницијативу НИПАК-а или Комисије.

Током састанака Одбора за праћење ИПА разматра се да ли је општа ефикасност и квалитет имплементације у сагласности са циљевима предвиђеним конкретним финансијским споразумом, CSP и SPD. Током састанка утврђују се узроци одступања насталих током имплементације и предлажу активности за отклањање тих одступања. Сходно томе, Одбор предлаже релевантним заинтересованим странама у спровођењу ИПА мере за обезбеђење усклађености између програма и активности у оквиру њих, као и мере које треба предузети у погледу остварења циљева конкретног програма. За организацију рада овог одбора задужена је Канцеларија за европске интеграције, односно њен Сектор за планирање, програмирање, праћење и извештавање о средствима ЕУ и развојној помоћи, као Технички секретаријат НИПАК-а (ТС НИПАК) и Тело за координацију програмирања, праћење и вредновање (ТКППВ). Уз подршку ТС НИПАК/ ТКППВ, НИПАК припрема годишњи и коначни извештај о спровођењу програма финансираних из ИПА II, а у вези са радом Одбора за праћење ИПА сачињава правилник о процедурама рада Одбора, организује састанке и доставља све релевантне информације члановима Одбора.

Секторски одбори за праћење (*Sectoral Monitoring Committees – SMCs*)

Секторске одборе за праћење по областима политике ИПА II, по програмима или по потреби на секторском нивоу, успоставља НИПАК, у року од 6 месеци након ступања на снагу првог финансијског споразума, који се односи на одговарајуће области политике, програме или секторе.

Секторски одбори за праћење састоје се од представника релевантних националних институција укључених у управљање ИПА и представника Европске комисије. У рад тих одбора, по потреби, могу бити укључени у својству посматрача и представници других релевантних државних органа и тела, међународних организација, међународних финансијских институција, као и организација цивилног друштва и представници приватног сектора.

Сваки секторски одбор разматра напредак програма/акција у својој надлежности, на основу извештаја о спровођењу програма/акција које су припремиле оперативне структуре задужене за спровођење датог програма/акција, односно крајњи корисници и уговорно тело, као и на основу препорука које произлазе из осталих релевантних извештаја о праћењу и/или вредновању.

Сваки секторски одбор за праћење мери технички напредак у постизању дефинисаних циљева и очекиваних резултата програма/акција, путем показатеља за које је дефинисано почетно стање и њихове циљне вредности. Поред техничког напретка у остваривању програма/акција, секторски одбори за праћење разматрају и финансијску реализацију програма/активности, као и стање управљачке структуре за спровођење програма/акција у надлежности одбора. Секторски одбори за праћење се у свом раду воде глобалним стандардима праћења: релевантност, ефикасност, ефективност, утицај и одрживост.

Секторски одбори за праћење подносе извештаје НИПАК-у, који се користе за израду (и саставни су део) годишњих и завршних извештаја о спровођењу ИПА II као и Одбору за праћење ИПА. Секторски одбори за праћење могу дати предлоге за предузимање корективних мера како би се осигурало постизање циљева програма/акција и побољшала релевантност, ефикасност, ефективност, утицај и одрживост помоћи. Секторски одбори за праћење састају се најмање два пута годишње, а састанцима копредседава НИПАК или његов овлашћени представник.

Према мандату СЕКО механизма, у процесу праћења спровођења ИПА у Републици Србији (финансијска перспектива ЕУ 2007-2013), организације цивилног друштва по позиву учествују на састанцима одбора за праћење прве компоненте ИПА, као и одбора за праћење ИПА (за пројекте и секторске програме из ИПА 2013, Националног програма који се спроводе према децентрализованом управљању). Такође предвиђено је да организације цивилног друштва буду укључене у консултације у току процеса припреме и спровођења процеса евалуације и припреме евалуационог извештаја оцене успешности међународне развојне помоћи.

1. **AA** – Audit Authority – Канцеларија за ревизију система управљања средствима Европске уније
2. **AFCOS** – Anti-Fraud Cooperating Service – Систем за сузбијање неправилности и превара које могу настати коришћењем средстава Европске уније, као и за пружање ефикасне и квалитетне заштите њених финансијских интереса. Циљ AFCOS канцеларије јесте и сарадња са OLAF (European Anti-Fraud Office – Канцеларијом Европске Комисије за борбу против превара)
3. **CA** – Contracting Authority – Тело за уговарање, одговорно за послове спровођења поступка јавних набавки, уговарања, плаћања, рачуноводства, праћења спровођења уговора и финансијског извештавања у вези са набавком услуга, робе, радова и грантова који се финансирају из претприступне помоћи ЕУ. Користи се и скраћеница CFCU – Central Contracting and Financing Unit – за национално тело за уговарање у Министарству финансија у оквиру децентрализованог управљања ИПА средствима
4. **CAO** – Competent Accrediting Officer – Национални службеник за акредитацију: Ова институција је предвиђена на основу Уредбе о спровођењу ИПА за администрирање ИПА у оквиру децентрализованог управљања. Национални службеник за акредитацију је одговоран за издавање, праћење и замрзавање или укидање акредитације свим управним и контролним системима који спроводе ИПА компоненте или програме који се финансирају из ИПА, нарочито акредитацију за Националног службеника за одобравање NAO (National Authorizing Officer) и Национални фонд NF (National Fund).
5. **CBC** – Cross-Border Cooperation – Прекогранична сарадња
6. **DIS** – Decentralized Implementation System – Децентрализовани систем управљања. Овај термин се односи на постојећи систем за спровођење финансијских програма ЕУ у оквиру децентрализованог управљања и треба га схватити и користити исто као термин „децентрализовано управљање“, јер покрива објављивање тендера, уговоре и плаћања
7. **DM** – Decentralized Management – Децентрализовано управљање
8. **IPA IR** – IPA Implementing Regulation – Уредба о спровођењу ИПА
9. **HOS** – Head of Operating Structure – Руководилац оперативне структуре - води оперативну структуру и има свеобухватну надлежност за управљање и спровођење одређених програма који се финансирају из ИПА
10. **MoP** – Manual of Procedures – Правилник о процедурама
11. **NAO** – National Authorizing Officer – Национални службеник за одобравање: једна од институција која је обавезна за децентрализовано управљање ИПА у складу са Уредбом о спровођењу ИПА. Национални службеник за одобравање сноси пуну одговорност за финансијско управљање свим ИПА компонентама (осим компоненте IIa) у држави корисници. Национални службеник за одобравање је руководилац и ужива подршку Националног фонда
12. **OS** – Operating Structure – Оперативна структура
13. **PAO** – Programme Authorizing Officer – Службеник за одобравање програма, руководилац једног тела за спровођење (тј. тела за уговарање) и саставни део одговарајућих оперативних структура. Службеника за одобравање програма именује национални службеник за одобравање, у консултацији са националним ИПА координатором. Они су одговорни за

адекватно финансијско управљање програмом (програмима) које треба да спроводи тело за спровођење, укључујући набавке и доделе бесповратне помоћи, потписивање уговора и исплату извођачима и корисницима бесповратне помоћи. У оквиру компоненте I, службеници за одобравање програма имају подршку високих службеника за програме помоћи у органима државне управе који су корисници ИПА помоћи

- 14. PRAG** – Practical Guide to EC External Aid Contract Procedure – Практични водич за уговорне поступке за екстерне активности ЕК. PRAG садржи детаљне процедуре за јавне набавке и документа која треба користити за доделу уговора и бесповратне помоћи из фондова ЕУ изван саме ЕУ (нпр. пројекти који се финансирају из ИПА)
- 15. SWAP** – Sector Wide Approach – Секторски приступ планирању
- 16. SPO** – Senior Programme Officer – Високи службеник за програме помоћи. Одговоран је службенику за одобравање програма у погледу техничких питања у спровођењу пројеката, као што су припрема пројектних задатака, техничке спецификације или праћење. Именује га службеник за одобравање програма, а његови задаци и надлежности су прописане оперативним уговорима које закључују са службеницима за одобравање програма. Они су углавном руководиоци јединица у ресорним министарствима које су надлежне за пројекте ЕУ у одређеној области
- 17. TAIB** – Transition Assistance and Institution Building (IPA Component I) – Помоћ транзицији и изградња институција (ИПА компонента I)
- 18. TNA** – Training Needs Analysis – Анализа потреба за обукама
- 19. WLA** – Workload Analysis – Анализа обима посла

Планирање и програмирање

- 20. AD** – Action Document – basic document for presenting annual Actions per sector under IPA II (2014-2020) – Акциони документ - служи за презентацију годишњих акција по секторима у оквиру ИПА II (2014-2020)
- 21. CfP** – Call for proposal – Позив за подношење предлога пројеката
- 22. CBA** – Cost-benefit analysis – Анализа трошкова и користи
- 23. EIA** – Environment impact assessment – Процена утицаја на животну средину
- 24. FA** – Financing Agreement – Финансијски споразум
- 25. PFS** – Pre-Feasibility Study – Претходна студија изводљивости
- 26. FS** – Feasibility study – Студија изводљивости
- 27. PD** – Preliminary Design – Идејни пројекат
- 28. MD** – Main Design – Главни пројекат
- 29. SEA** – Strategic Environment Assessment – Процена стратешког утицаја на животну средину
- 30. SP** – Spatial Plan – Просторни план
- 31. SofW** – Supervision of Works – Надзор над извођењем радова
- 32. PMU** – Project Management Unit – Јединица за управљање пројектима

- 33. **FP** – Financing Proposal – Финансијски предлог
- 34. **FWA** – Framework Agreement – Оквирни споразум
- 35. **FWC** – Framework Contract – Оквирни уговор
- 36. **IB** – Institution-building – Изградња институција
- 37. **ISP** – Indicative Strategy Paper – Индикативни стратешки документ
- 38. **MCSP** – Multi-country Strategy Paper – Стратешки документ за више земаља
- 39. **NAD** – Needs Assessment Document – колоквијални термин који се користи за документ “Национални приоритети Републике Србије за међународном помоћи у периоду 2014-2017, са пројекцијама до 2020. године “
- 40. **NERP** – National Economic Reform Programme – Национални програм економских реформи. Нови документ који припремају земље у процесу придруживања који треба да замени Претприступни економски програм. Заснива се на фискалној стратегији, али је детаљнији у делу структурних реформи земље
- 41. **NPAА** – National Programme for the Adoption of the Acquis – Национални програм за усвајање правних тековина ЕУ
- 42. **ODA** – Official Development Assistance – Званична развојна помоћ
- 43. **OP** – Operational Programme – Оперативни програм
- 44. **PCM** – Project Cycle Management – Управљање пројектним циклусом
- 45. **PPF** – Project Preparation Facility – Техничка помоћ за припрему пројеката: PPF пружа подршку у припреми пројеката који ће бити финансирани у оквиру ИПА, на пример студије изводљивости, анализа користи и трошкова и процене утицаја на животну средину неопходне за припрему инфраструктурних пројеката
- 46. **PPP** – Public-Private Partnership – Јавно приватно партнерство
- 47. **SBS** – Sector Budget Support – Секторска буџетска подршка
- 48. **SRC** – Sector Reform Contract – Секторски реформски уговор. Термин се користи за одређени модалитет подршке код програмирања буџетске подршке у одређеном сектору
- 49. **SAA** – Stabilization and Association Agreement – Споразум о стабилизацији и придруживању
- 50. **SPD** – Sector Planning Document – Секторски плански документ
- 51. **SPP** – Single Project Pipeline for infrastructure projects – Јединствена листа инфраструктурних пројеката
- 52. **SF** – Sector Fiche – Секторски предлог који се користи у претходној ИПА перспективи 2007-2013. Замењен је Акционим документом који се израђује за сваки сектор у оквиру ИПА II 2014-2020.
- 53. **SWG** – Sector Working Group – Секторска радна група
- 54. **NIC** – National Investment Committee – Национални одбор за инвестиције
- 55. **PIF** – Project Identification Fiche – Пројектни предлог
- 56. **TA** – Technical Assistance – Техничка помоћ
- 57. **ToR** – Terms of Reference – Пројектни задатак

Мониторинг и евалуација

1. **IPA MC** – IPA Monitoring Committee – ИПА одбор за праћење
2. **ISDACON IS** – Information System for Coordination of the Development Assistance to the Republic of Serbia – Информациони систем за координацију развојне помоћи у Републици Србији
3. **JMC** – Joint Monitoring Committee – Заједнички одбор за праћење
4. **MC** – Monitoring Committee – Одбор за праћење
5. **OVI** – Objectively Verifiable Indicators – Објективно мерљиви индикатори
6. **PMR** – Project Monitoring Report – Извештај о праћењу пројекта
7. **ROM** – Results-Oriented Monitoring – Праћење према резултатима
8. **SMC** – Sectoral Monitoring Committee – Секторски одбор за праћење
9. **SMSC** – Sectoral Monitoring Sub-Committee – Секторски пододбор за праћење
10. **SSMR** – Sector Support Monitoring Report – Извештај о праћењу секторске подршке
11. **SWOT analysis** – SWOT анализа (SWOT је акроним енглеских речи: strengths, weaknesses, opportunities, threats, односно на српском, снаге, слабости, прилике, претње) проучава предности, слабости, могућности и претње одређене практичне политике или финансијске интервенције
12. **TAIB MC** – Transition Assistance and Institution Building (IPA Component I) Monitoring Committee – Одбор за праћење компоненте „Помоћ у транзицији и изградња институција“

Институције

1. **EIB** – European Investment Bank – Европска инвестициона банка
2. **IFIs** – International Financial Institutions – Међународне финансијске институције
3. **SIGMA** – The Support for Improvement in Governance and Management – Подршка за побољшање владавине и управљања. SIGMA је одељење у Организацији за економску сарадњу и развој (ОЕЦД) које финансира ЕУ. Између осталог, подржава земље кандидате и потенцијалне кандидате у процесу реформе јавне управе и управљања јавним средствима, укључујући јавне набавке, финансијску контролу и екстерну ревизију.
4. **WB** – World Bank – Светска банка, укључујући:
 - a. **IBRD** – International Bank for Reconstruction and Development – Међународна банка за обнову и развој
 - b. **IFC** – International Finance Corporation – Међународна финансијска корпорација
 - c. **IDA** – International Development Corporation – Међународна развојна сарадња
5. **CEB** – Council of Europe Development Bank – Развојна банка Савета Европе
6. **EBRD** – European Bank for Reconstruction and Development – Европска банка за обнову и развој

Остали општи појмови

1. **CSOs** – Civil Society Organizations – Организације цивилног друштва
2. **ERDF** – European Regional Development Fund – Европски фонд за регионални развој
3. **ESF** – European Social Fund – Европски социјални фонд
4. **IMC** – Inter-municipal cooperation partnership – Међуопштинска сарадња и партнерство
5. **JASPERS** – Joint Assistance to Support Projects in European Regions – Заједничка помоћ за подршку пројектима у европским регионима
6. **RCC** – Regional Cooperation Council – Регионални савет за сарадњу
7. **RHP** – Regional Housing Programme – Регионални програм за становање
8. **RTA** – Resident Twinning Advisor – Стални твининг саветник
9. **SECO** – Sector Civil Society Organizations. Consultation mechanism with civil society established for the purpose of programming and monitoring of international assistance in Serbia – СЕКО – Секторске организације цивилног друштва. Консултативни механизам за укључивање организација цивилног друштва у процес програмирања и праћења међународне помоћи у Србији
10. **TAIEX** – The Technical Assistance and Information Exchange Instrument – ТАЕКС – Биро за техничку помоћ и размену информација. Представља инструмент Европске комисије за техничку подршку и размену информација, односно за пружање краткорочне техничке помоћи новим државама чланицама као и земљама у процесу приступања Европској унији у областима преузимања законодавства ЕУ и његовог укључивања у домаћи правни систем.
11. **TAIEX NCP** – Technical Assistance and Information Exchange instrument, National Contact Point) – ТАЕКС национални координатор
12. **TENs** – Trans-European Networks – Трансевропске мреже
13. **TWL** – Twinning light – Лаки твининг пројекат
14. **WBIF** – Western Balkans Investment Framework – Инвестициони оквир за Западни Балкан. Заједничка иницијатива Европске комисије, Европске инвестиционе банке, Европске банке за обнову и развој и Развојне банке Савета Европе, чији циљ је да се за приоритетне пројекте у региону обједине и координишу различити извори финансирања (првенствено кредити) са грант средствима. Пројекте могу да доставе национални ИПА координатори у земљама западног Балкана, укључујући и Србију
15. **IPF** – Infrastructure project facility – Механизам за инфраструктурне пројекте

Реформа државне управе

1. **CHU** – Central Harmonization Unit – Централна јединица за хармонизацију
2. **ESS** – European Statistical System – Европски статистички систем
3. **FMC** – Financial management and control – Финансијско управљање и контрола
4. **HRD** – Human Resources Development – Развој људских ресурса
5. **HRM** – Human Resources Management – Управљање људским ресурсима

- 6. **LSG (units)** – Local Self-Government (units) – Јединице локалне самоуправе
- 7. **MDTF** – Medium Term Expenditure Framework – Средњорочни оквир расхода
- 8. **PEFA** – Public Expenditure and Financial Accountability – Јавна потрошња и финансијска одговорност. Извештаји припремљени у складу са прописаном методологијом за процену управљања јавним финансијама у одређеној земљи
- 9. **PEM** – Public Expenditure Management – Управљање јавним расходима
- 10. **PFM** – Public Financial Management – Управљање јавним финансијама
- 11. **PIFC** – Public Internal Financial Control – Јавна интерна финансијска контрола
- 12. **PP** – Public Procurement – Јавне набавке
- 13. **ToT** - Training of trainers – Тренинг тренера

Цивилно друштво, медији и култура

- 1. **CSF Programme** – Civil society facility Programme – Програм подршке цивилном друштву
- 2. **TASCO** – Technical assistance to civil society – Техничка помоћ цивилном друштву

Владавина права (правосуђе и унутрашњи послови)

- 1. **MDTF JSS** – Multi Donor Trust Fund for Justice sector support – Мултидонаторски фонд за подршку сектору правде
- 2. **JRGA** – Judicial Reform and Government Accountability Project – Пројекат за реформу правосуђа и одговорну власт
- 3. **SAPS** – Standardized Software Application for the Serbian Judiciary – Стандардизована софтверска апликација за правосуђе у Србији
- 4. **SAPO** – Standardized Software Application for the Prosecution Organization – Стандардизована софтверска апликација за организацију тужилаштва
- 5. **SAPA** – Standardized Software Application for Prison Administration – Стандардизована софтверска апликација за затворску управу
- 6. **IBM** – Integrated Border Management – Интегрисано управљање границама
- 7. **IDPs** – Internally displaced persons – Интерно расељена лица
- 8. **CCP** – Common Crossing Point – Заједнички прелаз
- 9. **FIU** – Financial Investigation Unit – Јединица за финансијске истраге
- 10. **GRECO** – Group of States against Corruption – Група држава против корупције
- 11. **MONEYVAL** – The Committee of Experts on the Evaluation of Anti-Money Laundering Measures and the Financing of Terrorism – Комитет експерата Савета Европе за евалуацију мера за борбу против прања новца и финансирања тероризма

Конкурентност

1. **EIF** – European Investment Fund – Европски инвестициони фонд
2. **ITI** – Integrated Territorial Investments – Интегрисане територијалне инвестиције
3. **CF** – Cohesion Fund – Кохезиони фонд
4. **EDIF** – Enterprise Development and Innovation Facility – Механизам за развој предузећа и иновација
5. **ENIF** – Enterprise Innovation Fund – Фонд за иновације предузећа
6. **ENEF** – Enterprise Expansion Fund – Фонд за развој предузећа
7. **GA** – Guarantee Facility – Механизам за гаранције

Пољопривреда и рурални развој

1. **IPARD** – IPA Rural Development – ИПА Рурални развој
2. **PA** – Paying Agency – Агенција за плаћања
3. **SA** – Sectoral Agreement – Секторски споразум
4. **ARD** – Agriculture and Rural Development – Пољопривреда и рурални развој
5. **MCS** – Management and Control System – Систем управљања и контроле
6. **IPARD OS** – IPARD Operating Structure – ИПАРД оперативна структура
7. **J4** – Ex-post Audit Unit (DG AGRI) – Јединица за ex-post ревизију
8. **J5** – Financial Audit Unit (DG AGRI) – Јединица за финансијску ревизију DG AGRI

Људски ресурси и социјални развој

1. **ESRP** – Employment and Social Reform Program – Програм реформи политике запошљавања и социјалне политике
2. **NES** – National Employment Service – Национална служба за запошљавање
3. **ALMP** – Active Labor Market Policy – Активне политике тржишта рада
4. **CBSS** – Community Based Social Services – Социјалне услуге у заједници
5. **VET** – Vocational Education and Training – Средње стручно образовање и обука

Енергетика

1. **EE** – Energy Efficiency – Енергетска ефикасност
2. **RES** – Renewable Energy Sources – Извори обновљиве енергије
3. **DHS** – District Heating System – Систем даљинског грејања
4. **SoS** – Security of Supply – Безбедност снабдевања
5. **TEN-E** – Trans-European Energy Networks – Трансевропске енергетске мреже
6. **PECI** – Projects of Energy Community Interest – Пројекти од интереса за енергетску заједницу

7. **NEEAP** – National Energy Efficiency Action Plan – Национални акциони план за енергетску ефикасност
8. **NREAP** – National Renewable Energy Action Plan – Национални акциони план за обновљиву енергију

Транспорт

1. **AGTC** – Agreement on Important International Combined Transport Lines and Related Installations) – Споразум о важним међународним линијама за комбиновани транспорт и пратећим постројењима
2. **AGC** – Agreement on Main International Railway Lines – Споразум о главним међународним железничким пругама
3. **ECAA** – European Common Aviation Area – Заједнички европски ваздушни простор
4. **ERTMS** – European Railway Traffic Management System – Европски систем за управљање железничким саобраћајем
5. **GMPT** – General Master Plan for Transport – Генерални мастер план транспорта
6. **ITS** – Intelligent Transport System – Интелигентни транспортни систем
7. **TSI** – Technical Specifications of Interoperability – Техничке спецификације за интероперабилност
8. **PBMR** – Performance Based Maintenance of Roads – Одржавање путева засновано на учинку
9. **RMMS** – Railway Management Maintenance System – Железнички систем за управљање одржавањем
10. **SEETO** – South East Europe Transport Observatory – Транспортна опсерваторија за Југоисточну Европу

	Активност	Одговорна/е институција/е
1	Финализација Секторских планских докумената 2015-2017 (годишња ревизија)	КЕИ
2	Организација састанака СРГ са ЕУД/ЕК, осталим развојним партнерима и ОЦД у циљу представљања нацрта SPD	КЕИ
3	Достављање коментара НИПАК ТС од стране ЕУД/ЕК, осталих развојних партнера и ОЦД	ЕК/развојни партнери/ ОЦД
4	Унапређење SPD у складу са коментарима ЕУД/ЕК, осталих развојних партнера и ОЦД и подношење финалне верзије SPD ЕУД/ЕК	КЕИ
5	Прва мисија ЕК за програмирање у циљу индетификације акција и активности у оквиру SPD као и могућих сектора-под сектора за SBS	КЕИ /ЕУД
6	Организација програмске радионице са овлашћеним предлагачима у циљу отпочињања програмирања за ИПА 2016	КЕИ
7	Припрема првог нацрта ИПА 2016 АД и подношење НИПАК ТС	Овлашћени апликанти у сарадњи са КЕИ
8	Подношења првог нацрта ИПА 2016 ЕУД/ЕК	КЕИ
9	Друга мисија ЕК за програмирање у циљу дискусије о активностима у овину Акционих докумената	КЕИ /ЕУД
10	Организација састанака СРГ са ЕУД/ЕК, осталим развојним партнерима и ОЦД и другим партнерима	КЕИ
11	Достављање коментара НИПАК ТС од стране ЕУД/ЕК, осталих развојних партнера и ОЦД на први нацрт ИПА 2016 АД	Овлашћени апликанти у сарадњи са КЕИ
12	Унапређење АД, припрема другог нацрта ИПА 2016 АД и њихово подношење ЕУД/ЕК	Овлашћени апликанти у сарадњи са КЕИ
13	Организација трећег састанка Националног одбора за инвестиције	КЕИ

14	ЕУД/ЕК процена другог нацрта ИПА 2016 АД и подношење коментара НИПАК ТС	ЕК
15	Унапређење ИПА 2016 АД у складу са коментарима ЕУД/ЕК и припрема финалног нацрта ИПА 2016 АД	Овлашћени апликанти у сарадњи са КЕИ
16	Подношење финалног нацрта ИПА 2016 АД ЕУД/ЕК/ОЦД/остали развојни партнери и позив за састанак СРГ	КЕИ
17	Организација састанка СРГ са ЕУД/ЕК/ОЦД/остали развојни партнери	КЕИ
18	Достављање НИПАК ТС коментара ЕУД/ЕК/ОЦД/осталих развојних партнера на финални нацрт ИПА 2016 АД	ЕК/развојни партнери/ ОЦД
19	Финализација ИПА 2016 АД (у блиској сарадњи са ЕУД)	Овлашћени апликанти у сарадњи са КЕИ
20	Усвајање ИПА 2016 (Националног) Акционог Програма	ЕК

1. European Parliament, COMMISSION IMPLEMENTING REGULATION (EU) No 447/2014, on the specific rules for implementing Regulation (EU) No 231/2014 of the European Parliament and of the Council establishing an Instrument for Pre-accession assistance (IPA II), 2 May 2014.
2. European Parliament, REGULATION (EU) No 1299/2013 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL on specific provisions for the support from the European Regional Development Fund to the European territorial cooperation goal, 17 December 2013.
3. European Parliament, REGULATION (EU) No 231/2014 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL, establishing an Instrument for Pre-accession Assistance (IPA II), 11 March 2014.
4. European Parliament, REGULATION (EU) No 236/2014 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL, laying down common rules and procedures for the implementation of the Union's instruments for financing external action, 11 March 2014.
5. INDICATIVE STRATEGY PAPER FOR SERBIA (2014-2020), adopted on 19/08/2014
6. IPA II 2014-2020, A quick guide to IPA programming
7. Multi-Country Indicative Strategy Paper (2014-2020)
8. Уредба о управљању програмима претприступне помоћи Европске уније у оквиру компоненте и Инструмента претприступне помоћи (ИПА) – Помоћ у транзицији и изградња институција за период 2007-2013.
9. Влада РС, Потребe Републике Србије за међународном развојном помоћи у периоду 2014 -2017, са пројекцијама до 2020.
10. Водич кроз Инструмент претприступне помоћи ИПА 2014-2020, група аутора, Европски покрет у Србији, децембар 2014.

Интернет адресе

- <http://www.evropa.gov.rs>
- <http://www.seio.gov.rs>
- <http://ec.europa.eu/enlargement>
- <http://www.emins.org>

**ВОДИЧ КРОЗ
ПРОЦЕС
ПРОГРАМИРАЊА
И ПРАЋЕЊА
СПРОВОЂЕЊА
ИПА II**

У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ
ЗА ЧЛАНИЦЕ СЕКО
МЕХАНИЗМА